

کتابشناسی بیدل دهلوی

منیر اوسطی

کارشناس زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

امروز وضعیت و اهمیت اطلاع‌رسانی در سه حوزه علوم تجربی، انسانی و فنی چندان رضایت‌بخش نیست. به همین خاطر پژوهشگران ایرانی برای دستیابی به منابع و مآخذ تحقیقاتی اغلب با نابسامانی روبه‌رو هستند و مشاهده می‌کنیم به‌رغم ارزش‌های فراوان علمی متأسفانه هنوز فاقد فهرست‌های کامل و مستقل در این زمینه‌ها هستیم. بنابراین تدوین کتابشناسی مستقل در این سه حوزه نخستین و واجب‌ترین کوشش‌ها به‌نظر می‌رسد.

تاکنون در حدود ۸۰۰ کتاب، مقاله و نسخه خطی درباره بیدل دهلوی گردآوری کرده‌ام و همچنان کار تحقیق ادامه دارد و از خداوند منان خواستارم که مرا در این کار یاری نماید تا بتوانم کار را به نحو احسن ارائه نمایم.

در اینجا به معرفی چاپ‌های مختلف دیوان بیدل دهلوی؛ معرفی گزیده‌های دیوان و دیگر آثار بیدل دهلوی؛ معرفی مقالات چاپ شده‌ای که توسط نویسندگان خارجی و ایرانی در کتاب‌ها، مجلات، روزنامه‌ها درباره بیدل دهلوی به رشته تحریر درآورده‌اند، پرداخته خواهد شد.

دیوان

- دیوان بیدل، به اهتمام اکبر خواجه بن سید عمر فاری، تاشکند، ۱۳۲۵ق، ۱۳۱ ص.
- دیوان بیدل دهلوی، تهران، مؤسسه انتشارات تهران هنرنا، ۱۳۸۱، ۱۲۴۸ ص.
- دیوان کلیات بیدل، سنگی، وزیری، بمبئی، ۱۸۷۵م، ۳۷۶ ص.
- دیوان کلیات بیدل، سنگی، وزیری، دهلی، ۱۸۸۳م، ۶۸+۲۲۰ ص.
- دیوان کلیات بیدل، سنگی، وزیری، گانپور، ۱۸۸۶م، ۲۵۸ ص.
- دیوان کلیات بیدل، بمبئی، ۱۹۱۴م
- دیوان کلیات بیدل (۱- نکات بیدل ۲- رقعات بیدل ۳- دیوان ۴- چهار عنصر یا عناصر)، سنگی، وزیری، بمبئی، ۱۲۹۹ق، ۱۳۶+۳۵۸+۱۰۰+۵۲+۷۱ ص.
- دیوان کلیات بیدل، سنگی، هند، ۱۲۷۸ق
- دیوان کلیات بیدل، به اهتمام انوار حسین سلیم، لکهنو، سنگی، رقی، ۱۲۸۷ق، ۵۸۹ ص.
- دیوان مولانا بیدل دهلوی، به اهتمام حسین آهی، تهران، فروغی، ۱۳۷۱، ۱۲۷۲ ص.
- دیوان مولانا عبدالقادر بیدل دهلوی، به تصحیح خلیل الله خلیلی، تهران، نشر بین الملل، [۱۳۶۳؟].
- کلیات بیدل (شامل رسایل ذیل: عرفان، طور معرفت، مثنوی، چهار عنصر، رقعات، نکات، اشارات، حکایات، غزلیات، طلسم حیرت)، ۱۲۹۹ق، سنگی، وزیری، بمبئی، ۶۶+۱۹+۳۲
- ۱۳۳+۵۲+۳۸+۱۸+۳۵۸+۲۰۰+۷۱ ص.
- کلیات دیوان بیدل دهلوی، با تصحیح خال محمد خسته، خلیل الله خلیلی، به اهتمام حسین آهی، تهران، فروغی، ۱۳۷۱، ۲۳+۱۱۹۸+۵۰ ص.
- کلیات دیوان مولانا بیدل دهلوی: بزرگترین گوینده سرزمین هند، با تصحیح خال محمد خسته، خلیل الله خلیلی، به اهتمام حسین آهی، چاپ چهارم، تهران، فروغی، ۱۳۸۱، چاپ چهارم، ۱۶۵۰ ص.

منتخب (گزیده) دیوان بیدل

- اشارات بیدل، عبدالقادر بیدل، سنگی، بمبئی، ۱۲۹۹ق (ضمن کلیات بیدل).
- از چیدن رنگ: گزیده غزلیات بیدل، به کوشش محمد کاظم کاظمی، مصطفی محدثی خراسانی، مجید نظافت، ۱۳۷۱، ۲۰۵ ص.
- چهار عنصر بیدل (شعر)، سنگی، لکهنو، ۲۷۶ ص.
- چهار عنصر بیدل (شعر)، لکهنو، سنگی، بی تاریخ، نول کشور (عنصر سوم)، ۵۰۸-۲۹۴ ص.
- چهار عنصر بیدل (شعر)، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق (ضمن کلیات بیدل).
- حکایات بیدل، عبدالقادر بیدل، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق (ضمن کلیات بیدل).
- رباعیات بیدل، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق
- رقصات بیدل دهلوی، هند، سنگی، ۱۲۶۱ق
- رقصات بیدل دهلوی، هند، سنگی، ۱۳۰۲ق، ۱۵۶ ص.
- رقصات بیدل دهلوی، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق (ضمن کلیات بیدل).
- رقصات بیدل دهلوی، لکهنو، سنگی، رقعی، ۱۲۸۷ق (ضمن کلیات بیدل).
- شورانگیزترین رباعیات بیدل دهلوی، به کوشش عبدالغفور آرزو، مشهد، ترانه، ۱۳۸۰.
- طور معرفت، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق، ۱۹ ص (ضمن کلیات بیدل).
- عرفان (شعر)، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق، ۶۶ ص (ضمن کلیات بیدل).
- غزلیات ملا عبدالقادر بیدل، تاشکند، سنگی، رقعی، ۱۳۳۳ق، ۱۲۰ ص.
- غزلیات ملا عبدالقادر بیدل، بمبئی، سنگی، وزیری، ۱۲۹۹ق، ۱۲۰ ص (ضمن کلیات بیدل).
- غزلیات بیدل دهلوی، مصحح اکبر بهداروند، چاپ اول، تهران، پیک، چاپ اول، ۱۳۸۰، ۱۰۸۴ ص.
- کتاب آرزو، گزیده غزلیات و تکبیت‌های مولانا عبدالقادر بیدل، گردآورنده: جلال محمدی، تهران، امیرکبیر، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۱۵۶ ص.
- کمند نگاه: شرح بیست غزل از بیدل دهلوی، به اهتمام کتابیون شیرازی، تهران، پیک فرهنگ، چاپ اول، ۱۳۷۹، ۲۶۴ ص.

- گزیده اشعار بیدل، تهران، کاوش، چاپ دوم، ۱۳۷۹، ۲۲۲ ص.
- گزیده رباعیات بیدل دهلوی، به کوشش: عبدالغفور آرزو، ترانه، مشهد، ۱۳۷۵، ۲۱۵ ص.
- گزیده غزلیات بیدل دهلوی، تهران، قدیانی، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۳۲۴ ص.
- گل چاربرگ: برگزیده رباعیات مولانا میرزا عبدالقادر بیدل، انتخاب و مقدمه: مهدی الماسی، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، تهران، انتشارات مدرسه، چاپ دوم، ۱۳۷۷، ۲۹۲ ص.
- مثنوی محیط اعظم، عبدالقادر بیدل دهلوی، به تصحیح و تحشیه: یوسفعلی میرشکاک، تهران، برگ، ۱۳۷۰، ۳۰۰ ص.
- نقد بیدل، صلاح‌الدین سلجوقی، کابل، ۱۳۴۲ش، سربی، رقعی، ۵۷۱ ص.

مقالات

- ابوالمعالی بیدل، مخدوم رهین، وحید، سال پنجم، ۱۳۴۶، ص ۳۷۴-۳۷۵، ۴۶۰، ۲۴۲-۲۴۴، ۴۶۲-۳۷۷.
- ابوالمعالی میرزا عبدالقادر بیدل، خلیل‌الله خلیلی، ره‌آورد، شماره ۲، زمستان ۱۳۶۱، ص ۸۴-۷۶.
- احوال و آثار میرزا عبدالقادر بیدل، عبدالغنی، ترجمه میرمحمد آصف انصاری، ادب، سال ۲۰، شماره ۵/۴، ۱۳۵۱، ص ۴۴۲-۱ (شماره مستقل).
- اشک، هر جا بنگری آب است اینجا آتش است، نگاهی به جایگاه شعر مولانا عبدالقادر بیدل دهلوی ایران، جمهوری اسلامی، ۱۳۷۷/۴/۱۷.
- اضافی و ترکیب اضافی در شعر بیدل، حسین حسینی، شعر، سال نهم، شماره ۲۹، زمستان ۱۳۸۰.
- اظهار نظر (درباره قبر بیدل)، محمد ابراهیم خلیل، آریانا، جلد ۱۴، شماره ۱۲، (دلو ۱۳۳۴-جدی ۱۳۳۵)، ص ۲۶-۲۵.
- بحثی در احوال و آثار بیدل، نورالحسن انصاری، ترجمه میرحسین شاه، ادب، سال ۲۰، شماره ۲/۱، ۱۳۵۱، ص ۲۸-۲۲.
- بیدل، سرور گویا اعتمادی، عرفان، جلد ۲۰، شماره ۸، ۱۳۳۵، ص ۲۳ به بعد.

- بیدل، ترجمه میرحسین شاه، ادب، جلد ۱۹، شماره ۶/۵، ۱۳۵۰، ص ۴۵-۲۰.
- بیدل، غلام سرور، هلال، جلد ۴، شماره ۴، مسلسل ۱۸، ۱۳۳۵، ص ۵۷-۵۴ و ۴۱۳.
- بیدل اور حباب، ایک مطالعہ، عبدالغنی، پنجاب، جلد ۸، شماره ۴/۲، ۱۹۶۳؛ جلد ۹، شماره ۱، ۱۹۶۴، ص ۹۳-۱ (اردو).
- بیدل اور غالب کاتصور آگاہی، محمد عبداللہ (سید)، فارسی زبان و ادب: (مجموعہ مقالات دکترا سید محمد عبداللہ)، لاہور، مجلس ترقی ادب، ۱۹۷۷، ص ۴۰۵-۳۸۲ (اردو).
- بیدل اور غالب کاتصور آگاہی، محمد عبداللہ (سید)، اورینٹل کالج میگزین، سال ۴۸، شماره ۲/۱، ۱۹۷۲، ۴۱۰-۳۷۵ (اردو).
- بیدل بزرگ‌ترین شاعر صوفی بعد از جامی، محمد عثمان خواجہ، ہلال، جلد ۹، شماره ۲، مسلسل ۳۶، ۱۳۴۱، ص ۶۶-۶۴.
- بیدل دہلوی (عظیم آبادی)، احمد تمیم‌داری، دانش، شماره ۲۱/۲۰، بہار ۱۳۶۹، ص ۷۱-۴۵.
- بیدل دہلوی (عظیم آبادی)، احمد تمیم‌داری، آشنا، سال اول، شماره ۶، مرداد و شہریور ۱۳۷۱، ص ۳۰-۲۶.
- بیدل در دیار بیدلان، علی محمد سجادی، مجلہ دانشکدہ ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شہید بہشتی، دورہ جدید، شماره ۴/۳، مسلسل ۶، بہار ۱۳۷۰، ص ۱۵-۴.
- بیدل دہلوی، محمدرضا شفیعی کدکنی، هنر و مردم، دورہ جدید، شماره ۷۵/۷۴، ۱۳۴۷، ص ۵۱-۴۳.
- بیدل شاعر فطرت و حیرت، عارف پژمان، گوہر، سال ۴، ۱۳۵۶، ص ۷۱۲-۷۰۷، ۸۹۲.
- بیدل‌شناسی در اتحاد شوروی، اسداللہ حبیب، ادب، سال ۲۱، شماره ۶/۵، ۱۳۵۲، ص ۴۱-۲۷.
- بیدل کی انفرادیت، حقایق پسندی، تمثال آفرینی، محمد عبداللہ (سید)، فارسی زبان و ادب (مجموعہ مقالات دکترا سید محمد عبداللہ)، لاہور، مجلس ترقی ادب، ۱۹۷۷، ص ۳۸۱-۳۶۲ (اردو).
- بیدل و مثنوی‌ہایش، م. بیات، کیهان فرهنگی، سال ۷، شماره ۱، ۱۳۶۹، ص ۲۱-۲۰.
- تذکرہ بیدل، عبدالغنی، اورینٹل کالج میگزین، جلد ۲۸، شماره ۴، ص ۵۷-۱۱ (اردو).

- جنبش غزل‌سرایی و عصر بیدل، م. ح. ژوبل، ادب، سال ۱۶، شماره ۴/۳، ۱۳۴۷، ص ۱۶۸-۱۳۹.
- حشر معانی: سیری در اشعار بیدل دهلوی، عبدالغفور آرزو، رسالت، ۲۳ و ۳۰/۵/۱۳۸۱.
- حیرت دمیده‌ام گل داغم بهانه‌ای است، علی معلم، شعر، سال ۱، شماره ۱، فروردین ۱۳۷۲، ص ۱۰-۱۳.
- حیرت دمیده‌ام گل داغم بهانه‌ای است، علی معلم، شعر، سال ۱، شماره ۷، آبان، آذر ۳۷۲، ص ۶-۹.
- خانواده میرزا بیدل، خسته (مولانا)، آریانا، جلد ۲۹، شماره ۱، ۱۳۴۹/۱۳۵۰، ص ۱۹-۲۲.
- در اطراف آرامگاه مولانا بیدل، عالمشاهی، آریانا، جلد ۱۴، شماره ۱۲، (دلو ۱۳۳۴-جدی ۱۳۳۵)، ص ۱۱-۲۴.
- در مورد قبر بیدل، خلیل خلیلی، آریانا، جلد ۱۴، شماره ۱۲، (دلو ۱۳۳۴-جدی ۱۳۳۵)، ص ۲۷-۳۰.
- دو شعر بیدل، محمد اسمعیل، عرفان، جلد ۱۶، شماره ۴، ۱۳۳۱، ص ۱۴ به بعد.
- دو کتاب در عرصه بیدل پژوهی، حسین برزگر کشتلی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال ۱، شماره ۶-۷، ۳۰ اردیبهشت ۱۳۷۷، ص ۳۶-۳۷.
- دریا حسین (ع) و داغ مدفونی هست (نقد و بررسی کتاب: گزیده رباعیات بیدل دهلوی، عبدالغفور آرزو)، محمد کاظم کاظمی، قدس، ۱۳۷۷/۳/۹.
- رباعیات بیدل، سکوی پرتاب، مرتضی امیری اسفندقه، گلچرخ، شماره ۲۰، مرداد ۱۳۷۷، ص ۴۱-۴۶.
- روابط ادبی ماوراءالنهر افغانستان و سند در زمینه گسترش مکتب ادبی بیدل، عبدالغنی میرزایف، وحید، سال ۱۳، ۱۳۵۴، ص ۱۵۰-۱۴۳.
- روزهای آخر زندگی بیدل، داود حسینی، عرفان، جلد ۲۲، شماره ۲، ۱۳۳۷، ص ۴۶ به بعد.
- ریالیزم بیدل (مروری بر زندگی و آثار بیدل شاعر بزرگ هندوستان و آسیای میانه)، پروفیسر بوسانی، در دری، سال ۱، شماره ۳ و ۴، خرداد و زمستان ۱۳۷۶، ص ۳۹-۳۳.

- سبک شعر بیدل و غالب دهلوی، کیهان فرهنگی (ویژه فرهنگ هند)، سال ۱۰، شماره ۴، پیاپی ۹۹، تیر ۱۳۷۲.
- سبک‌شناسی شعر بیدل، محمدرضا شفیعی کدکنی، جهان اسلام، ۱۳۷۳/۸/۹.
- سبک‌شناسی شعر بیدل، محمدرضا شفیعی کدکنی، جهان اسلام، ۷ و ۱۳۷۳/۶/۱۴.
- شاعر آینه‌ها (از محمدرضا شفیعی کدکنی)، کیهان فرهنگی، سال ۵، شماره ۴، ۱۳۶۷، ص ۳۵-۳۴ (کتاب درباره بیدل دهلوی است).
- شرح غزلی از بیدل، سلطان حمید سلطان، دردری، پیاپی ۱۱ و ۱۲، ص ۲۴-۲۰.
- قربت (مولانا)؛ شرح یک بیت بیدل، عرفان، جلد ۱۶، شماره ۳، ۱۳۳۱، ص ۱۰۹ به بعد.
- شرحی بر یک غزل بیدل دهلوی، محمدکاظم کاظمی، کیهان هوایی، شماره ۹۶۵، ۲۵ دی ۱۳۷۰، ص ۱۸.
- شرحی در احوال بیدل (نقل از تذکره شام غربیان)، لچه‌می نراین شفیق، آریانا، جلد ۲۸، شماره ۳، ۱۳۴۹، ص ۷۳-۷۱.
- شش جهت بیکسی و من تنها (نقد و بررسی کتاب: عبدالقادر بیدل دهلوی، هادی نبی، ترجمه: ه. سبحانی)، محمدکاظم کاظمی، قدس، ۱۳۷۷/۶/۱۰.
- شعر بیدل، عبدالحسین زرین کوب، دفتر/ایام، تهران، انتشارات علمی، ۱۳۶۵، ص ۵۲-۴۳.
- شعرهایی از: بیدل دهلوی، مهدی فراهانی منفرد، محمدرضا شفیعی کدکنی و ...، سروش، شماره ۵۹۱، یکشنبه ۲۰ بهمن ۱۳۷۰، ص ۳۰.
- عبدالقادر بیدل، یاسین رضوی، هلال، جلد ۱۴، شماره ۸، ۱۳۴۶، ص ۲۰-۱۴.
- عبدالقادر بیدل یک طرفدار عقیده تجدد امثال، یاسین رضوی، هلال، جلد ۱۶، شماره ۸، ۱۳۴۷، ص ۳۰-۲۷.
- عرفان‌ستیز، عرفان‌گریز، مرتضی امیری اسفندقه، نیستان، سال ۱، شماره ۵، بهمن ۱۳۷۴، ص ۲۶-۳۱.
- عرس حضرت بیدل، محمد ابراهیم خلیل، آریانا، جلد ۹، شماره ۱، (دلو ۱۳۲۹-جدی ۱۳۳۰)، ص ۲۳-۳، شماره ۱۲، ص ۱۸-۵.

- علایق و عقاید ما به بیدل، محمد ابراهیم خلیل، عرفان، جلد ۱۸، شماره ۲، ۱۳۳۳، ص ۲۳ به بعد.
- فرصتی که از بین رفت (نقد و بررسی پیرامون کتاب کلیات بیدل تصحیح اکبر بهداروند و پرویز عباسی)، محمد کاظم کاظمی، قدس، ۱۳۷۷/۱۲/۲۵.
- قصیده بیدل، میوندوال، عرفان، جلد ۲۰، ۱۳۳۵، ص ۲۷-۱۰.
- کارگه حشر معانی (نقد و بررسی کتاب: گل چاربرگ؛ برگزیده رباعیات بیدل دهلوی)، فریدون اکبری شلدراهی، شعر، شماره ۲۴.
- کتل؛ مروری بر پیچیدگی های شعر بیدل، محمدحسن بهرامیان، جمهوری اسلامی، ۱۳۷۹/۶/۱۰.
- کلام بیدل کی تاریخی تعیین، غلام مصطفی خان، اورینتل کالج میگزین، جلد ۴۸، شماره ۲/۱، ۱۹۷۲، ص ۳۰۸-۲۶۷ (اردو).
- گزیده رباعیات بیدل دهلوی (معرفی و نقد)، حسین برزگر کشتلی، کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال اول، شماره ۷-۶، اردیبهشت ۱۳۷۷، ص ۳۰ و ۳۷.
- مثنوی طور معرفت (از بیدل)، کلیم سهسرامی، دانش، شماره ۲۱/۲۰، بهار ۱۳۶۹، ص ۳۰۷-۲۹۵.
- محرم کیفیت آن حس بی تکرار باش: شرح شیدایی بیدل در بارگاه عشق حقیقی و عالم عشق مجازی، احسن المظفر، کیهان، ۱۳۷۹/۱۰/۱۸.
- مکتب هندو مکتب بیدل، عبدالحی حبیبی، ادبستان قندهار، کابل، سال ۴، سرطان ۱۳۱۳- جوزا ۱۳۱۴، ص ۹۸-۸۹، ۵۴۷-۵۴۰، ۷۶۷-۷۵۶.
- میرزا بیدل، قاری عبدالله (مترجم)، آیینۀ عرفان، جلد ۳، دوره دوم، شماره ۲، ۱۳۱۲، ص ۲ به بعد.
- میرزا بیدل کی سیرت و شخصیت، عبدالغنی، پنجاب، سال سوم، ۱۹۵۹، ص ۷۴-۱ (اردو).
- میرزا عبدالقادر بیدل، عطاء الرحمن عطااکاوی، خدابخش لایبریری جرنل، شماره ۴۴، ۱۹۸۷، ص ۳۰-۱ (اردو).
- میرزا عبدالقادر بیدل، قاری عبدالله، کابل، جلد ۱، شماره ۴، ص ۲۱-۱۲.

- میرزا عبدالقادر بیدل، یسین نیازی، *اورینتل کالج میگزین*، جلد ۸، شماره ۴، ص ۶۵-۴۶؛ جلد ۹، شماره ۱، ص ۷۷-۶۵؛ شماره ۲، ص ۳۲-۱۳، (اردو).
- میرزا عبدالقادر بیدل، ک. ن. پاندیت، *دانش*، شماره ۷-۳، ۱۹۷۶، ص ۱۲-۷.
- میرزا عبدالقادر بیدل، محمد ریاض، *مطالعه اقبال کی روشنی مین، اقبال ریویو*، جلد ۱۲، شماره ۴، ۱۹۷۲، ص ۷۶-۴۷ (اردو).
- میرزا عبدالقادر بیدل کی شخصیت اوران کا اسلوب، عبدالغنی، اقبال، جلد ۶، شماره ۴، ۱۹۵۸، ص ۸۲-۶۱ (اردو).
- میرزا عبدالقادر بیدل و افغانستان، محمد داود حسینی، *ادب*، سال ۱۶، شماره ۷/۵، ۱۳۴۷، ص ۲۳-۶؛ سال ۱۷، شماره ۲/۱، ۱۳۴۸، ص ۲۱-۳؛ شماره ۳/۳، ص ۲۵-۳؛ شماره ۵، ص ۶۳-۴۱.
- میرزا عبدالقادر بیدل و مقام او در رابط ادبی و عرفانی افغانستان و هند، غلامحسین مجددی، *ادب*، سال ۲۳، شماره ۴، ۱۳۵۴، ص ۸۱-۸۸.
- میرزا غالب کاسفر کلکته اور بیدل، عبدالغنی، *ارمغان ایران* (مقالات منتخبه مجله صحیفه مرتبه وحید قریشی)، لاهور، مجلس ترقی ادب، ۱۹۷۱، ص ۱۸۱-۱۵۵ (اردو).
- میرزا غالب و مکتب میرزا بیدل، حسین رضوان، ترجمه محمدحسین راضی، *ادب*، سال ۲۳، شماره ۴، ۱۳۵۴، ص ۲۱۷-۲۰۷.
- ملاحظاتی درباره ریالیزم بیدل، الکساندر بوزانی، *ادب*، جلد ۱۳، شماره ۴، ۱۳۴۴، ص ۴۷-۳۷.
- نظریات یک اروپایی درباره میرزا عبدالقادر بیدل، الکساندر بوزانی، جلد ۱۳، ۱۳۴۴، ص ۲۳-۱۴.
- نقد بیدل (اثر صلاح‌الدین سلجوقی)، محمدرضا شفیعی کدکنی، *راهنمای کتاب*، سال ۱۰، ۱۳۴۶، ص ۲۷۲-۲۶۸.
- واژه‌سازی و عادت‌ستیزی صرفی و نحوی در سروده‌های بیدل، اسدالله حبیب، ترجمه شهباز ایرج، *جمهوری اسلامی*، ۱۳۷۷/۶/۱۸.
- وصف طبیعت در اشعار بیدل، الکساندر بوزانی، *ادب*، جلد ۱۳، شماره ۴، ۱۳۴۴، ص ۳۳-۲۴.

- یک چراغان، داغ دل، علی آستانه، جمهوری اسلامی، ۲ دی ۱۳۷۲، ص ۱۲.

منابع

- آینه پژوهش، سال ۴، شماره ۲، پیاپی ۲۰، مرداد و شهریور ۱۳۷۲.
- افشار، ایرج، فهرست مقالات فارسی، جلد اول (۱۳۲۸ق-۱۳۳۸ش)، تهران، شرکت سهامی کتاب‌های جیبی با همکاری موسسه انتشارات فرانکلین، ۱۳۴۸.
- افشار، ایرج، فهرست مقالات فارسی، جلد پنجم (۱۳۷۰-۱۳۶۱)، چاپ اول، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۷۴.
- افشار، ایرج، فهرست مقالات فارسی، جلد چهارم (۱۳۶۰-۱۳۵۱)، چاپ اول، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۶۹.
- افشار، ایرج، فهرست مقالات فارسی، جلد دوم (۱۳۳۹-۱۳۴۵)، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، شماره مسلسل ۱۴۰۲، ۱۳۴۸.
- افشار، ایرج، فهرست مقالات فارسی، جلد سوم (۱۳۴۶-۱۳۵۰)، تهران، چاپ اول، شرکت سهامی کتاب‌های جیبی با همکاری موسسه انتشارات فرانکلین، ۲۵۳۵.
- فهرست مقالات فارسی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران، دوره ۹، شماره ۳۳ (بهار ۱۳۶۹)، چاپ اول، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱.
- فهرست مقالات فرهنگی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران، دوره ۱۰، شماره ۴۰ (زمستان ۱۳۷۰)، شماره مسلسل ۱۲۴، چاپ اول، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲.
- فهرست مقالات فرهنگی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران، دوره ۱۲، شماره ۵۱ (فروردین ۱۳۷۲)، شماره مسلسل ۱۲۵، چاپ اول، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۲.
- فهرست مقالات فرهنگی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران، دوره ۱۲، شماره ۶۰ (دی ۱۳۷۲)، شماره مسلسل ۱۴۰، چاپ اول، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۳.
- فهرست مقالات فرهنگی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران، دوره ۱۴، شماره ۸۶ (اسفند ۱۳۷۴)، شماره مسلسل ۱۹۱، چاپ اول، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۵.
- کتاب ماه ادبیات و فلسفه، سال اول، شماره ۱۰، ۳۰ مرداد ۱۳۷۷؛ سال ۲، شماره ۱۱ و ۱۲، پیاپی ۲۳ و ۲۴، شهریور و مهر ۱۳۷۸؛ سال ۵، شماره ۶ و ۷، پیاپی ۵۴ و ۵۵، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۱؛ ۵ سال نمایه (از ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۱).
- مرجع ۷۹ (کارنامه منابع اسلامی ایران در سال ۱۳۷۹)، جلد اول، چاپ اول، قم، پایگاه اطلاع‌رسانی سراسر اسلامی، اسفند ۱۳۸۰.
- مشار، خانابا، فهرست کتاب‌های چاپی فارسی، جلد اول (الف-ت)، تهران، چاپخانه ارژنگ، بهمن ۱۳۵۰.
- مشار، خانابا، فهرست کتاب‌های چاپی فارسی، جلد پنجم (ن-ی)، چاپ دوم، تهران، چاپخانه ارژنگ، خرداد ۲۵۳۵.
- مشار، خانابا، فهرست کتاب‌های چاپی فارسی، جلد چهارم (ک-م)، چاپ دوم، تهران، چاپخانه ارژنگ، دی ماه ۱۳۵۳.

- مشار، خانابابا، فهرست کتاب‌های چاپی فارسی، جلد دوم (ث-ژ)، چاپ دوم، تهران، چاپخانه ارژنگ، دی ماه ۱۳۵۱.

- مشار، خانابابا، فهرست کتاب‌های چاپی فارسی، جلد سوم (س-ق)، چاپ دوم، تهران، چاپخانه ارژنگ، دی ماه ۱۳۵۲.

- نمایه، سال ۲، شماره ۱، پیاپی ۷، فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۱؛ شماره ۵، پیاپی ۱۱، شهریور ۱۳۷۱؛ سال ۴، شماره ۶، پیاپی ۳۴، مهر ۱۳۷۳؛ سال ۴، شماره ۸، پیاپی ۳۶، آذر ۱۳۷۳؛ سال ۸، شماره ۴، پیاپی ۷۶، تیر ۱۳۷۷؛ سال ۸، شماره ۵، پیاپی ۷۷، مرداد ۱۳۷۷؛ سال ۸، شماره ۶، پیاپی ۷۸، شهریور ۱۳۷۷؛ سال ۸، شماره ۷، پیاپی ۷۹، مهر ۱۳۷۷؛ سال ۸، شماره ۱۱، پیاپی ۸۳، بهمن ۱۳۷۷؛ سال ۹، شماره ۱، پیاپی ۸۵، فروردین ۱۳۷۸؛ سال ۹، شماره ۷، پیاپی ۹۱، مهر ۱۳۷۸؛ سال ۹، شماره ۱۱، پیاپی ۹۶، اسفند ۱۳۷۸؛ سال ۱۰، شماره ۵، پیاپی ۱۰۱، مرداد ۱۳۷۹؛ سال ۱۰، شماره ۷، پیاپی ۱۰۳، مهر ۱۳۷۹؛ سال ۱۰، شماره ۱۱، پیاپی ۱۰۷، بهمن ۱۳۷۹، سال ۱۲، شماره ۶، پیاپی ۱۲۶، شهریور ۱۳۸۱.